

Akedat Yitzchak: was Yitzchak obligated to say Hagomel afterwards?

האם יצחק אבינו בירך הגומל אחרי עקדתו?

וכבר נחלקו בנדון קרוב לזה, גדולי הדור לפני למעלה ממאתיים שנה, כי הגאון מרן החיד"א הביא תשובה מאביו הגאון רבי יצחק זרחיה אזולאי ז"ל, בענין יצחק אבינו שניצול מהעקידה, האם נתחייב בברכת הגומל, כיון שהגיע לסכנה וניצול ממנה, וכן הכהן הגדול שהיה נכנס ביום הכפורים לקודש הקדשים, במקום אש להבת שלהבת, האם יברך הגומל בצאתו בשלום מן הקודש. והשיב, כי מעולם לא תיקנו חכמים לברך הגומל אלא דוקא על צרה הבאה לאדם בעל כרחו ושלא מדעתו, ונעשה לו נס, שאז חייב לברך, כאותם ארבעה שצריכים להודות, חבוש ים יסורין מדבר, שסימנם: וכל החיים יודוך סלה. שיורדי הים בעל כרחם צריכים לעבור בו לצורך פרנסתם וכיוצא בזה, וכן הולכי מדברות בעל כרחם הם צריכים ללכת במדבר הגדול. מה שאין כן אדם העושה דבר מרצונו ומכניס עצמו לסכנה, אין צריך לברך, ועקדת יצחק שהיתה בציווי ומאמר השם יתברך, אף שהקדוש ברוך הוא עשה לו נס, אין צריך לברך, וכן הכהן הגדול כיון שנכנס על פי מצות ה' שיכנס לפני ולפנים, כי כן יסד המלך מלכו של עולם לצורך מחילת עונות בית ישראל, לא נתחייב בברכת הגומל.

והגאון רבי אליעזר נחום השיב על דברי רבי יצחק זרחיה אזולאי, וכתב שלדעתו פשוט שהכהן הגדול היה מברך הגומל בצאתו בשלום מן הקודש, כיון שניצול ממקום סכנה, אף על פי שעשה כן מדעתו. ואם כן לכאורה נראה שאף נדון שאלתינו תלוי קצת במחלוקת הפוסקים הללו. שלדעת רבי יצחק זרחיה אזולאי, מי שגרם לעצמו את החולי, אינו רשאי לברך הגומל, ואילו לדעת רבי אליעזר נחום, עליו לברך הגומל.

The leading Torah scholars of the generation approximately 200 years ago have already disagreed about a similar topic, for Maran Ha'Chida quotes a response from his father, Hagoan Harav Yitzchak Zerachya Azoulai zt"l, who was asked if when Yitzchak Avinu was saved from the Akeda (binding), did he recite the "Ha'Gomel" blessing upon being saved from a dangerous situation? Similarly, regarding the Kohen Gadol (high priest) who would enter the Holy of Holies on Yom Kippur which was a place of fire and flame, would he recite the "Ha'Gomel" blessing upon leaving there alive? He answered that the Sages only established reciting the "Ha'Gomel" blessing for a hardship that befalls a person against his will and without his knowledge; if after this a miracle occurs and he is saved from this situation, he must recite the "Ha'Gomel" blessing.

This is the case with the four categories of people who must give thanks: Chavush (an incarcerated person), Yam (a sea traveller), Yisurim (a sick person), Midbar (a person travelling through the desert) which are hinted to in the verse סלה יודוך החיים וכל. This is because sea and desert travellers are so-to-speak “forced” to travel through these treacherous places in order to earn a living and the like. However, one who knowingly places himself in the face of apparent danger need not recite this blessing. Therefore, Yitzchak Avinu did not need to recite the “Ha’Gomel” blessing upon emerging safely from the Akeda, for although Hashem performed a miracle, this was done knowingly based on the command of Hashem. Similarly, the Kohen Gadol would not need to recite the “Ha’Gomel” blessing upon miraculously emerging unscathed from the Holy of Holies because the only reason he had entered there in the first place was because of the command of Hashem, King of the universe, to do so in order to obtain forgiveness for the Jewish nation.

Hagaon Harav Eliezer Nachum disagrees with the position of Hagaon Harav Yitzchak Zerachya Azoulai and writes that in his opinion, the Kohen Gadol would indeed recite the “Ha’Gomel” blessing upon emerging from the Holy of Holies unharmed since he was in fact saved from harm, although he entered there knowingly. It would seem that our issue is contingent upon the aforementioned dispute among the Poskim, i.e. according to Hagaon Harav Yitzchak Zerachya Azoulai, since one caused himself to be stricken with this illness, one would not recite the “Ha’Gomel” blessing, whereas according to Hagaon Harav Eliezer Nachum, one would indeed be obligated to recite the “Ha’Gomel” blessing.

What’s duration of travel time to obligate you in Hagomel? What type of travel?

הלכות ברכות הודאות סימן ריט

באר הגולה

<p>לְאַחַר (ט) (כ) שְׁלֹשָׁה יָמִים: ז' בְּאֲשֶׁכֶּנּוּ וְצִרְפַּת אֵין מְבָרְכִין בְּשִׁחֻלְכִין מֵעִיר לְעִיר, (כא) שְׁלֹא תִּקְבוּ אֶלֶא בְּחֻלְכֵי מַדְבָּרוֹת דְּשִׁכְחֵי כֹהֵן חַיִּים רְעוֹת וְלִטְטִים; יִבְסְפֵרְד (כב) נוֹהֲגִים לְבָרֵךְ, מִפְּנֵי שֶׁכֵּל הַדְּרָכִים בְּחֻזְקַת סַבָּנָה. (כג) יִמְיָהוּ, בְּפִחוֹת מִפְּרָסָה אֵינּוּ מְבָרְךְ, וְאִם הוּא מְקוּם מְחֻזַּק בְּסַבָּנָה בִּיחֻד, אִפְלוּ בְּפִחוֹת מִפְּרָסָה: ט' הֵי אֲרֻבָּה לֹא דוֹקָא, דְּהוּא הָדִין לְמִי שֶׁנַּעֲשָׂה לוֹ נֶס, כְּגוֹן שֶׁנֶּפֶל</p>	<p>ט טו י' שֶׁם כ' לְדַעַת הַפְּרִיזוֹת חַיִּים בְּשֵׁם הַרְסָבִין סָבָא וְדִיכִין פִּיה ל' טו י' בְּרִסְבִין וְנִרְוִי' ג' שֶׁם לִשְׁמַע בְּרִי' ט' טו י' בְּשֵׁם הַיְיָ</p>
--	---

The Ashkenaz and French only say a beracha if traveling through desert. If one is going from city to city, not obligated in Hagomel, since deserts are wild animals. The Sefarad have the custom to say beracha even traveling from city to city, since all roads have danger.

We have established that according to the Sephardic custom, one who travels from city to city more than the distance of a "Parsa", one must recite the "Ha'Gomel" blessing upon arriving at one's destination. Less than a Parsa, one should not say beracha.

שיעור פרסה, כמה הוא?

שיעור פרסה, הוא כארבעה קילומטר דרך. זמן ההליכה ברגל של שיעור פרסה, הוא שבעים ושתיים דקות. ועתה עלינו לברר, כיצד יש לשער את שיעור ה"פרסה" שעליו יש לברך ברכת הגומל. האם הוא שיעור פרסה קבוע, כלומר, ארבעה קילומטר, ואין חילוק אם הולך אותו ברגל או בנסיעה ברכב, שלעולם כל שעברו עליו ארבעה קילומטרים של דרך, עליו לברך הגומל. או שמא, שיעור זה הוא מצד "זמן" שהייה בדרך, שהליכה בשיעור "פרסה" לוקחת כשבעים ושתיים דקות, ואם כן אדם הנוסע במכונית, לא יברך ברכת הגומל אלא אם ישהה בנסיעה מחוץ לעיר שיעור זמן של שבעים ושתיים דקות.

ולהלכה העלה מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל (עמוד שסד), כי יש למדוד את שיעור הדרך על פי משך זמן ההליכה או הנסיעה, שאם הוא הולך ברגל מעיר לעיר, ושוהה בהליכתו שיעור זמן של שבעים ושתיים דקות, עליו לברך הגומל בחזרתו, וכן אם הוא נוסע ברכב או טס במטוס, ושוהה בנסיעתו שבעים ושתיים דקות, עליו לברך בחזרתו ברכת הגומל, אבל אם אינו נוסע במכוניתו אלא זמן מועט, אף על פי שעובר בדרכו יותר מארבעה קילומטר, לא יברך.

צירוף ההליכה והחזרה

גם אם אין בין שתי הערים מרחק דרך של שבעים ושתיים דקות, אבל בצירוף ההליכה והחזרה יש שיעור כזה, מצטרפות ההליכה והחזרה לענין זה, ועליו לברך הגומל, ובתנאי שיהיו הנסיעה והחזרה ביום אחד. (ויום אחד לענין זה, הכוונה אפילו אם יצא לעיר בבוקר, וחזר לביתו בלילה. חזון עובדיה עמ' שסה).

אדם הנוסע כל יום לעיר אחרת

אדם הרגיל לנסוע בכל יום ויום ללמודיו או לעבודתו מחוץ לעיר, אין לו לברך הגומל בכל יום, אלא ביום השבת בלבד.

תפלת הדרך

כבר ביארנו שכל דברינו אמורים לפי מנהג הספרדים ההולכים אחר הוראות מרן השלחן ערוך, אבל האשכנזים, גם בארץ ישראל, אינם נוהגים לברך הגומל אלא כשנוסעים ממדינה למדינה ממש, כגון על ידי טיסה לארץ אחרת וכדומה. אבל לענין תפילת הדרך, אין חילוק בין מנהג הספרדים למנהג האשכנזים, שכל שיש בדרך שיעור של שבעים ושתים דקות נסיעה (או הליכה) בין שתי הערים, יש לומר תפילת הדרך בשם ומלכות. (דהיינו בהזכרת שם ה')

ולסיכום: שיעור "פרסה", הוא שיעור נסיעה או הליכה של שבעים ושתים דקות. ומי שיוצא לעיר אחרת, ושוהה בנסיעה שבעים ושתים דקות, אפילו ששוהה כן רק בצירוף זמן ההליכה והחזרה, עליו לומר בנסיעתו תפלת הדרך בשם ומלכות. ולמנהג הספרדים, עליו לברך גם ברכת הגומל בפני עשרה בני אדם. וכפי שביארנו.

What is the Distance of a "Parsa"?

A "Parsa" is a unit of distance amounting to approximately four kilometers (or 2.5 miles). The time it takes to walk the distance of a "Parsa" by foot is seventy-two minutes. We must now discuss how to determine the distance of a "Parsa" for which one must recite the "Ha'Gomel" blessing. Is this "Parsa" determined by a set four kilometers such that there is no difference between the method of transportation, i.e. whether one is walking or traveling by car, once one has passed four kilometers of traveling, one must recite this blessing or does this amount of distance refer to the amount of time it takes to walk a distance of a "Parsa" which is seventy-two minutes such that one traveling by car should not recite the "Ha'Gomel" blessing unless one was in transit for seventy-two minutes after leaving the original city limits?

Halachically speaking, Maran Rabbeinu Ovadia Yosef zt"l rules (in his Chazon Ovadia-Berachot, page 364) that this amount of distance should be determined based on one's current method of traveling, i.e. if one is traveling by foot from city to city and this journey by foot takes one seventy-two minutes or more, one must recite the "Ha'Gomel" blessing when arriving at one's destination. Similarly, if one is traveling by car or plane and the transit time spans more than seventy-two minutes, one must recite the "Ha'Gomel" blessing upon arriving. However, if one drives in one's car for only a

short time, although distance-wise one has traveled more than four kilometers, one should not recite the “Ha’Gomel” blessing.

Combining the Travel Times To and From One’s Destination

Even if the distance between the two cities is less than seventy-two minutes, however, the combined travel time of both back and forth is a distance of seventy-two minutes, the travel to and from can be combined in this situation to necessitate the “Ha’Gomel” blessing, provided that one is travelling back and forth on the same day (the definition of “on the same day” regarding this Halacha is even if one travels to another city in the morning and returns home at night; see Chazon Ovadia-ibid page 365).

One Who Travels From City to City Every Day

One who travels outside of the city on a daily basis to one’s place of study or work should recite the “Ha’Gomel” blessing only once a week, on Shabbat.

Tefillat Ha’Derech (The Traveler’s Prayer)

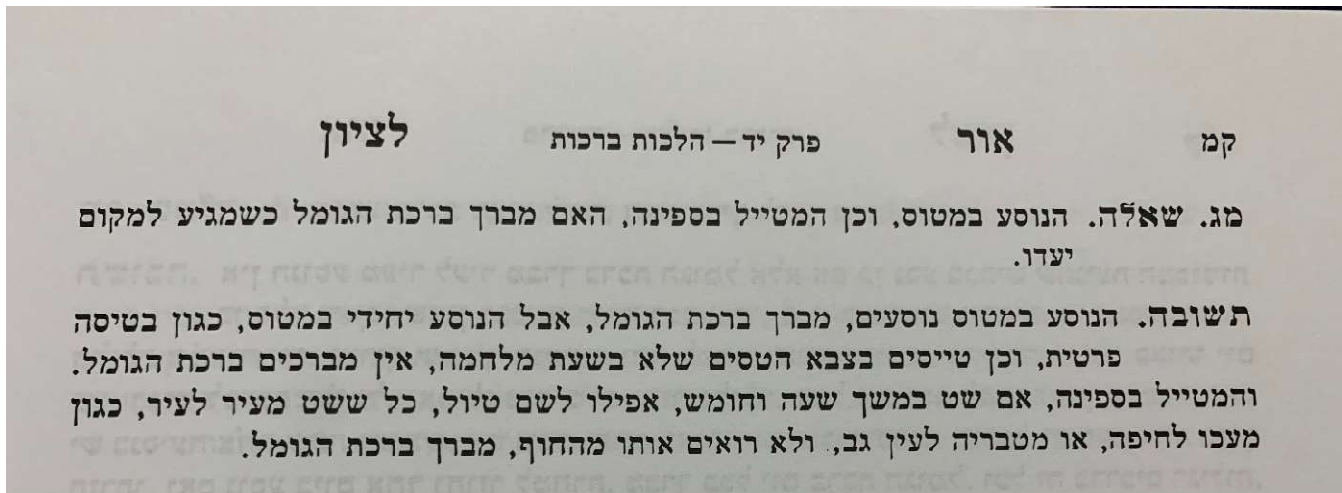
We have already explained that all this only applies to Sephardic Jews who have accepted the rulings of Maran Ha’Shulchan Aruch. Ashkenazim (even in Israel), on the other hand, customarily only recite the “Ha’Gomel” blessing for international travel, such as one taking a flight to a different country. However, regarding Tefillat Ha’Derech, there is no distinction between Sephardim and Ashkenazim, for as long as there are seventy-two minutes of travel time (or walking time) between the two cities, one must recite Tefillat Ha’Derech along with Hashem’s name.

Summary: The distance of a “Parsa” refers to a travel or walking time of seventy-minutes. If one departs to a different city and is in transit for seventy-two minutes or more, even if the seventy-two-minute transit time is a combination of the commute to the other city as well as the trip back home (as long as one travels back and forth on the same day), one must recite Tefillat Ha’Derech along with Hashem’s name. Additionally, according to the Sephardic custom, one must likewise recite the “Ha’Gomel” blessing before ten men, as we have established.

ואף בזמנינו שהאוניות גדולות מאד ונוסעים על ידי מנוע של אש ואין סכנה מצויה כל כך אעפ"כ העולה ממנה צריך לברך הגומל כי מסתבר שתקנת חכמים במנין תקנו וכל דבר שבמנין אפילו בטל הטעם אין הדין בטל

Halacha requires reciting Birkat Ha'gamel after taking a flight of 72 minutes or longer. One might have thought that the requirement of Birkat Ha'gamel does not apply to a situation of air travel, since the Beracha was originally instituted to be recited after traveling through dangerous areas such as deserts, where one is exposed to thieves and animals. The Beracha was established to thank God for protecting us from these dangers, and not from accidents. The risks of animals and criminals do not arise when one flies in an airplane, and thus one might have assumed that Birkat Ha'gamel is not recited after a flight. However, the general consensus among the Halachic authorities is that we do not draw such a distinction, and that the Beracha should be recited after a flight of 72 minutes or longer. This is the ruling of Rav Moshe Feinstein (Russia-New York, 1895-1986), in his Iggerot Moshe (Orah Haim 59), and of Hacham Ovadia Yosef, in his Yabia Omer (vol. 1, Orah Haim 14).

It makes no difference whether the flight was above the sea or dry land, or whether it was over an uninhabited wilderness or cities. In all cases, one recites Birkat Ha'gamel after landing in his destination.

Hacham Ben Sion Abba Shaul (Israel, 1923-1998), in his responsa (vol. 2, 14:43), draws a distinction in this regard between commercial jets and private planes. In a commercial airliner, many passengers fly together, and they do not know one another, and there is thus the risk of being harmed by another person during travel. In cases of a chartered jet or helicopter, by contrast, or in an army jet, where all the travelers know one another or are members of the same unit or army, there is no such risk. Therefore, according to Hacham Ben Sion, one recites Birkat Ha'gamel after flying in a commercial jet, but not after flying in a private jet or after a soldier flies in an army jet or helicopter.

שלמה

פרק נשרים ושלשה

הליכות

ה. על נסיעה ד' בממום מברכים הגומל¹⁵, כי הטיסה יש בה סכנה¹⁶. והמנהג לברך אף אם לא עברו מעל הים ה'.

דבר הלכה

ה. ולכן אף נטיסה בתוך המדינה יתכן שצריך לברך. ואף דהשע ננהר או ציס כנרת, שהוא בתוך מקום ישוב, לא נזכר כלל שיצרך, היינו משום דכזה אס יארע לו דבר ח"ו, ילוליהו מיד, שהרי הוא קמוך לישוב, משא"כ בנד"ד, ונ"ע¹⁹.

ד. ואף הנוסע ליום אחד בלבד, מנרך הגומל בהגיעו למחוז חפלו, ואחר כך נשוכו ינרך שנית¹⁷, אכל כנניית ביניים לשעות ספורות לא ינרך. ואס הכנייה היא למשך הלילה וימשך כנסיעתו רק למחרת, יש להסמפק אס לריך לנרך¹⁸.

ארחות הלכה

פ"ג הפ"ג י"ג וכתבי תלמידים. 15. תשו"כ כח"י. 16. רשימות. ומהאי טעמא לא היה נוחא ליה לרבנו כלל נסיעה במטוס בטי' הימים שמרי"ח אב עד ת"ב, ואעי"פ שבזמננו נסיעות אלו הם מעשים שבכל יום, מימ' דואיל ומברכין על כך הגומל, אין לאדם להכניס עצמו לספק סכנה בימים הללו (ואולם לתלמיד שהחנך לצאת לחו"ל ולא הי' יכול לאחר נסיעתו עד אחר ת"ב, התיר שיסע ברי"ח ולא קדם לכן, מפני ביטול סודי לימודו בשיבה). ומימ' לבוא לאר"ק התיר, ואפילו ביום תשעה באב עצמו. 17. רשימות. 18. כתבי תלמידים. 19. שם. 20. מחכתב הסכמה לס' פרי ציון.

Other authorities, however, including Hacham Ovadia Yosef, as well as Rav Shelomo Zalman Auerbach (Israel, 1910-1995) as cited in Halichot Shelomo (Hilchot Tefila, 23:5), do not draw this distinction. The accepted Halacha, then, as Rav Shemuel Pinhasi (contemporary) writes in his Kuntras Ve'chol Ha'haim (p. 34) is that in any situation of a flight that lasted 72 or longer, one must recite Birkat Ha'gomel after landing.

Summary: One recites Birkat Ha'gomel after traveling in an airplane for 72 minutes or longer, in all situations.

Traveling by car:

אור ח"ק ב - פרק יד - הלכות ברכות לציון

מב. שא"ה. מי שנסע ברכב מעיר לעיר, האם צריך לברך ברכת הגומל.

תשובה. אין הנוסע מעיר לעיר מברך ברכת הגומל אלא אם כן נסע בכביש שתנועת המכוניות בו דלה באופן שאין רכב זה רואה רכב אחר, כגון בכבישים נידחים, או שנסע בשעות הלילה המאוחרות. וצריך שמשך הנסיעה יהא לפחות שעה וחומש, והליכה וחזרה באותו יום מצטרפים לברכת הגומל, ואפילו נסע ביום וחזר בלילה, אבל אם חזר למחרת אין מצטרף. ואם יש בנסיעה אחת שעה וחומש, אם נוסע וחוזר באותו יום, מברך ברכת הגומל רק פעם אחת בסוף חזרתו, ואם נוסע ביום אחד וחוזר למחרת, מברך בכל יום ברכת הגומל. וכל זה בדרכים רגילות, אבל הנוסע בדרכים מסוכנות, כגון הנוסע לחברון או בכביש הבקעה וכדומה, שיש חשש סכנה לעובר שם, מברך בכל אופן, אפילו מצויים באותו כביש הרבה כלי רכב, ואפילו נסע פחות מפרסה.

How soon after escaping the dangerous situation must one recite Birkat Ha'gamel?

מין-אם אחר יש לו תשלומין לברך כל זמן שירצה ונכון שלא לאחר שלשה ימים

דשלשה ימים קרוי בא מן הדרך ואפילו יצטרך בשביל זה לברך שלא בספר תורה אף על פי כן לא יאחר שלשה ימים כגון אם יצא ביום שני לאחר שכבר קראו יברך בעשרה בלא ספר תורה ואל ימתין עד יום חמישי

The Shulchan Aruch writes (219:6) that Halacha imposes no time limit on the recitation of Birkat Ha'gamel; in principle, even several weeks or months later, a person can and should still recite this Beracha. Nevertheless, he advises that one preferably recite the Beracha within three days of the given event, as some authorities held that one cannot recite Birkat Ha'gamel after three days have passed since escaping the dangerous situation.

This ruling of the Shulchan Aruch yields an interesting application in a case where a person returns from a trip or recovers from an illness on Monday but is not able to be present in the synagogue for that day's Torah reading. Customarily, one who must recite Birkat Ha'gamel does so in the framework of Torah reading, when the requisite presence of a Minyan is assured. If, however, one returns from a dangerous condition on Monday, then he will have to wait three days – until Thursday – before reciting Birkat Ha'gamel. The work "Kenesset Ha'gedola" in siman 219, ruled that in such a case, the person should not wait until Thursday, and should instead assemble a Minyan on Monday, Tuesday or Wednesday for the recitation of the Beracha. Since the Shulchan Aruch urges reciting the Beracha within three days of the given event, it is preferable not to wait until the next available Torah reading if this would require reciting the Beracha three days after returning from the trip or recovering from illness. (See Magen Avraham, *ibid* s"k 6.)

Summary: A person who took ill and was bedridden for even a single day – such as a flu, fever or bad cold – must recite Birkat Ha'gamel upon recovering from his illness. When one is required to recite Birkat Ha'gamel, he should endeavor to do so within three days of his escaping the given situation, even if he cannot be present at a Torah reading until three days later. Nevertheless, if a person did not recite the Beracha within three days, he may recite it later, and there is no time limit on this obligation.

Ladies/Childbirth:

נשים, אף הן חייבות בברכת הגומל, שהרי דבר פשוט הוא שאין שום חילוק בין אנשים לנשים, שהכל חייבים להודות לה' על הטוב אשר גמלם. וכן פסק גם הגאון רבי משה פיינשטיין, ועוד.

וכתב הרב בעל כנסת הגדולה, (הוא הגאון רבינו חיים בנבינשתי, תלמיד מהרימ"ט, מגדולי האחרונים לפני כארבע מאות שנה), תמה אני על מנהג העולם שנהגו שאין נשים מברכות ברכת הגומל. ויראה לי, שמנהג בטעות הוא, שכיון שברכת הודאה היא זו, מי פטר את הנשים מברכה זו, ואף שצריך לברך בפני עשרה (כמו שביארנו), ואין כבודה של אשה לעמוד בפני עשרה אנשים, שכל כבודה בת מלך פנימה, אין טענה זו פוטרת את הנשים מברכה שנתחייבו בה. ועוד שהרי אפשר לאשה שתעמוד בעזרת הנשים ותברך הגומל וישמעו האנשים שבבית הכנסת שלהם.

ועל פי זה כתבו כמה פוסקים, שהמנהג הנכון הוא שתלך האשה לבית הכנסת ותבקש על ידי בעלה או שלוחה, להודיע לגבאי בית הכנסת שיאפשרו לה לברך ברכת הגומל בזמן העליה לתורה, ועונים הקהל לברכתה. אך שלא בפני עשרה, כתב מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, שמכיון שלדעת מרן השלחן ערוך אין לברך ברכת הגומל אלא בפני עשרה מישראל, אין לברך אלא בפני עשרה, וכאמור. היולדת, אחר שבעה ימים ללידתה, הרי היא ככל חולה שנתרפא שחייב בברכת הגומל, ועל כן כל יולדת צריכה שתברך ברכה זו בפני עשרה מישראל. ורשאית לברך בביתה כאשר יש שם עשרה אנשים, או אם נולד לה בן, תוכל לברך בזמן סעודת ברית המילה, וכן אם נולדה לה בת ועשו לכבודה "זבד הבת" וכדומה, תברך שם, ויענו כל הקהל לברכתה. (ואין לאשה למנוע עצמה מלברך ומלהתפלל ומלקיים את המצוות שלא בזמן טהרתה).

דנו הפוסקים אם יש לברך ברכת הגומל בלילה, כי יש אומרים שכיון שהמנהג לברך אחר קריאת התורה, אף לנשים אין לברך בלילה אלא ביום. ומרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל כתב, כי המנהג פשוט אצלינו שנשים מברכות ברכת הגומל בליל ברית יצחק (לילה שקודם המילה), שעורכים מסיבה קטנה בבית היולדת לעשרה מישראל